

Egy újságró naplója az épülő országból

Salom uvracha!

Irta Székely Béla

Salom uvracha!

A béke és az áldás áhitatos szavát választotta magának köszöntésül az a nép, mely most Palesztinában országot, otthont épít magának. E köszöntésnek ez a szinte vallásos formája nem kitalálás és hagyománynál is több. Minden kornak és minden népnek megvolt a maga köszöntési formája. A római „servus“ szó ép annyira jellemzője korának, akár a mai köszöntések nyeglén összevont értelmelisége.

Palesztinában pedig így köszönnek: Salom uvracha. Béke és áldás. Ez fogadja a jövővénnyt és ez bucsuztatja. Hangosan, nyíltan, szívből jövően szól ez a köszöntés, mely szinte több egymás üdvözlésénél. Ünnepes, imádságos köszöntés ez, melyben egy vajudó országnak áhitata van benne.

A minden nap küzködése el szokta magától dobni az ünnepes áhitatot. Még a köszöntést is ledegradálja szokássá, üres, vagy legalább is keveset mondó formává. Nem így van ez Palesztinában. Ott ennek a köszöntő szónak állandó tisztasága, kicsengő lelke van. És elég ezt a köszöntést megérteni, részekre szedve, izekre bontva, hogy megérthessük az ország lelkét is.

Es innen első megállapításunk: *Palesztina felépítésének ma vallásos jellege van.* Józán és né, legbecsületesebb emberi számításnál, szívből szakadt átgondolásnál is több: *vallás az, amelynek ereje országot épít. Vallás az, mely köveket robant, mi barázdákba tör a földet, mi vízhez juttatja növények szomjas gyökereit, mi összeszegzi a deszkát, hogy bódé, mi egybetartja a betont, összefogja a követ, hogy ház legyen belőle. Vallás az, ahogy a gyermeket emberré ápolják, ahogy a tanító tanít s a mérnök épít. Vallás az, ahogy az orvos harcra száll a malária lázával és vallás az is, amikor a munkás legyőzi gyomrának és lelkének parancsát.*

Egy olyan ország ez, melynek új profécija nemcsak vallott, de teljesített vallása az, hogy országot épít.

Ennek felismerése kell ahhoz, hogy sok mindennek kulcsát megtaláljuk, mit Palesztinában látunk, találunk. Ha hiányzik e kulcs, akkor nem tudjuk megérteni a mai Palesztinát. Am adhatunk színes utleírásokat, szép beszámolókat, lelkes és lelkesítő képeket arról, amit láttunk, tapasztaltunk. De megérteni nem fogjuk tudni és üresen verődik fülünkbe ez az imádságos köszöntés: *salom uvracha!*

Munka és pénz, vagy talán így: pénz és munka építi az országot. Mérnökök rideg számítása csapol mocsarat, épít vasutat, tör utat, létesít kolóniákat, városokat. Agronomusok összefogott tapasztalata teszi szőlőkertté a sziklaoldalt, termővé, hol mocsár volt, vagy homok annakelotte. Az orvosi tudomány találja meg a malária leküzdésének szerét, ez veszi fel a harcot minden betegséggel, a test ezer fáradságával. És mégis a mérnök, az agronomus, az orvos tudományánál, egy munkás hadsereg munkakészségénél több kell ahhoz, hogy ország épüljön, egy olyan ország persze, mely valóban valóra akarja váltani a béke és az áldás imádságos köszöntését.

Hogy mi az a több, az a tudománnyal, tapasztalattal, pénzzel, sőt munkával meg nem váltható valami, aminek erejével országgá, zsidó országgá épül Palesztina? Nevezzük úgy: *vallás, az építés vallása.* Ne gondoljon senki dogmákra, és kötött, hagyományos formákra. Ez a vallás minden hagyománynak teljesítője és minden dogmának eleven létté való feloldozója. Ez a vallás termőfölddé tudta tenni azt az Emeket, amelyről orvosok „eltiltották a chalucokat, mert úgy mondták, hogy halálos ítélet számukra a munka itten. Viszont e vallás nélkül *nem országépítés, de rideg spekuláció az, amely Tel-Avivban házat épít, bár a legjobb mérnök legyen is a mestere és minden higiénéjának meg is feleljen. És az országépítésnek áhitata nélkül üres és hazug forma a jeruzsalemi, vagy szafedi chaluka zsidóságnak minden imádkozó, de nem imádságos, dogmás, külsőséges zsidósága.*

Ezt kell első sorban megérteni. Azt az újjászületett, kétezer év után elevenné vált vallásos erőt, mely nem az imádkozásban, nem a formában éli ki magát, hanem az építésben. Zsidó valóságok kiépítésében. Azt a vallásos erőt, mely imát és formát így tesz teljessé: új zsidó közösségek megvalósításában, — melynek egyben az emberiségnek

is új közösségei, — narancsot termő pardeneszek ültetésében s abban, hogy halott földeknek visszaadja a termelni, a szülni tudás isteni szent rendeltetését. Halott ember feltámasztásánál igazabb csoda az, hogy a venyige megfogon a szikla tetején, hol eddig még a mohát is ledobta az idő, hogy a földekről kiapad az új, mocsaras vízözön átka, s termővé leszzen.

Vallás kellett és kell ahhoz, hogy ez teljesedjék. *Hinni kell abban, hogy a sziklát termővé lehet tenni és a mocsarat termőfölddé.* Ez a hit, ez a vallásosság az, amely a mai Palesztinát megteremti.

Es ez a vallásosság az egyedüli elvontság az új Palesztina megvalósításában. A többi már minden a józan elgondolás, a tudás és a tapasztalás munkája.

Az országépítés hihetetlen küzködéssel, elképzelhetetlen akadályokon nehéz legyőzésével folyik. A józan ész szinte azt diktálja, hogy ezt a fáradságot, ezt az áldozatot nem éri meg még öt ezer év multja és egy örökkévalóság lehetősége sem. A józan megfontolás azt sugja sántános kísértéssel, hogy ilyen nehéz körülmények között, ilyen fáradsággal nem szabad országot építeni, mert ezzel az áldozattal nem ér fel semmi. Hihetetlen mély belső erő kell ahhoz, ha úgy tetszik egy új fajta zsidó fanatizmus, amely eldobja, kiveti magából ezeket a gondolatokat, mely nem hallgat a kísértő szóra és véresre mart ajkakkal, lázasan és rogyant inakkal: *épít.*

Borzalmas, nehéz, fájdalmas vajudással épül az ország. Minden új termővé tett dunam, minden új kolónia, minden egyes sátor, vagy deszkabarak, vajudással születik meg. A vajudó anya kinja torzítja, mi még torzalan az országban, s mi megszületett, még olyan tehetetlen, vézna, gyámoltalan, csak

épen hogy élet van benne. De a vajudásban is van gyönyörűség és a szülő az épen életreszakadt gyermekben is ezer szépséget lát, s entestének életreszakadt darabját.

Jajos és kinos a mi országot építő vajudásunk Erec Jiszraelben. De ahogyan az anya boldogan és büszkén vállalja a szülés kínját, úgy vállalja ma Palesztina dolgozó népe. Hiszen kétezer év terhességével hordja magában a zsidó nép a most születő Erec Jiszraelt. A szülés szenvedése Palesztina dolgozó népéé. Mienk az apa büszke öröme és a családfenntartó gondja. Am lehetnek, kik letagadják apaságukat és megtagadják a családfenntartó gondját. Erec Jiszrael megszületett, erős, életképes és az anyai ösztön egy egész népben teljesedik és lesz egasszé, hogy felnevelje, erőssé tegye az egész emberiség előtt hivalkodó büszkeségévé.

Ennek a fájdalmas szülésnek, ennek az országot világhozó vajudásnak tanúsága akar lenni cikksorozatam. A szüléshez az anya testének minden fájdalmas megfeszítése szükséges. A szülés kín, a szülés fájdalom. S ki megszületik, alig embernői féreg, alig országnyi ország. De benne öröklődik végtelen ösök sora és ez a folytatás ez a megmaradás. Törzsokök, népek folytonossága.

Salom uvracha. Béke és áldás. Ez az az erő, mely felépítheti, élővé, naggyá teheti a ma még újszülött Erec Jiszraelt. A világ népei mondják, hogy az újszülött szakasztott mása annak az ösnek, ki annak idején itt művelte a földet, legeltette juhait, nagyhirű volt minden népek között, első volt az Egyisten felismerésében, a tiz leg-szentebb, legelső parancsokat meghirdetésében. Mondják, hogy az újszülött szemében Mózes törvényadó okossága. Salamon bölcsesége és a zoltáros Dávid bátorsága vagyon.

De viszont ez minden öröksége. Szemben hordja rendeltetését maga és az egész emberiség számára. Amit eddig teljesített gyenge erejében, nagy bizakodásában és a valóulás minden reménységében: arról számolok most be, a béke és az áldás boldog üzenetével.

A zsidó képviselők bojkottálják a lengyel parlamentet

Az új monopóliumtörvény sérti a zsidóság érdekeit

(Varsó, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Izzalmas vihar játszódott le a Sejm mai ülésén, amelynek napirendjén a monopóliumtörvény szerepel. Az ülés megnyitása előtt a zsidó képviselők küldöttsége kereste fel Grabszki miniszterelnököt, akit arra kértek,

utalja vissza a törvényjavaslatot a szakértői bizottság elé,

mert az mélyen sérti a zsidó lakosság létérdekeit. A miniszterelnök azonnal érintkezésbe lépett Rataj sejmelnökkel, aki magához kérte a zsidó delegációt és több órán át tanácskozott velük. A küldöttség azonban nem tudott eredményt elérni. A zsidó képviselők klubja erre elhatározta, hogy a mult ülésen megkezdett obstrukciót tovább folytatja.

Délután az egyes parlamenti frakciók ültek össze közös megbeszélésre. A zsidó képviselők itt is követelték, hogy a monopólium-törvényt vegyék le a napirendről. A kérdést szavazás alá bocsátották, aminek az lett a következménye, hogy a zsidó képviselők indítványát itt is visszautasították. Erre izzalmas jelenet következett.

A zsidó képviselők hangosan fütyülni kezdtek, lábukkal verték a padlót, trombitákat fújtak és így tüntettek a leszavazás ellen.

Amikor a csend ismét helyreállt, Polakievicz kormányparti képviselő bejelentette, hogy a pártok az esti plenáris ülésen a monopóliumtörvény azonnali végrehajtását fogják kérni.

A Sejm esti teljes ülésén a zsidó képviselők néhány pillanatra még megjelentek, Hausner képviselő tiltakozó jegyzéket olvasott fel, majd valamennyien elhagyták a termet. A Sejm ezután megszavazta az új monopóliumtörvényt, azzal az utasítással, hogy tizennégy nap leforgása alatt hajtsák végre.

Coolidge bizik a világbékében

Newyork, június 8. Coolidge elnök ma nagy beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy az Unió a békés megfontoltság politikáját követi és szívesen arra, hogy az európai döntőbíró a régi kontinensen is fenn fogja tudni tartani a világbékét.

Tavaszi felöltő

jó minőség
lej 2500

Katz & Mendel
Claj. Piata Unirii No 10.
Lej 2300
jó minőségű
tavaszi öltöny

Dr. Friedemann körutja a Sz

Lelkes fogadtatás
400 f

(Baia-Mare-Nagy let tudósítójától.) A első részének befejezés és neje Fritsch József ben az elmúlt hó 28. Az állomásnál a ver bal az élén egy fog svueszi ünnepek alatt ték Nagybánya nev sodnapján szombato plom udvarán nagy egy 500 főből álló demann nagy beszé lenlegi helyzetét és gasségét, — a közön tározta, hogy rész akcióban.

A jegyzésgyűjtés kezdődtek és Nagy fontot jegyzett az azonban még nem az akciót még két

Dr. Friedemann rint június 3-án, kellett volna érkez községi választások Sziget és így a városok meglátogat

Igy e hónap megtogattak el, ahol a arányához képest Friedemann doktor és a fehérruhás, között vonultak b érdemes, hogy a s főbírája szintén résztatason.

Ezután a közö szallagokkal feldis megtartották a mit apraja-nagyja jelen stein Armin nyitot a megjelent vendé szavakkal hivta fel lesztina újjáépítés beszéd végzetével kiáltásokkal éltették feld, a cionista hely szédben buzdította Hajjeszódra való a

Fritsch József mertette a Keren tési módozatait. F azonnali jegyzésre. dozatkész somkutis Keren Hajjeszódra gyeztek egészen a legmeghatóbb volt Adolf bácsi is az réssel, hogy ő is j este hét órakor bányára.

Dr. Friedemann Szilágycsehre utaz Zsibó és Zilah vá

— Lángban ról jelentik: Ma zett Sátorlajaujhel nek a városban p tűz a vasárnapról ki a felső városré éppen hatalmas sz terjednek és az eg nyegtetnek. Több a város határában tek. Ugyancsak se és Szerencséről is. különvonat futott udvarra. A tüzoltó oltásban. A katasz megállapítani.

— Általános szabonból jelentik: proklamálta az álta ma már sehoh nem jelentek meg. A sz alkalmazottak is, a a fővárosban megáll ködik a rend fentat

Dr. Friedemann propaganda-körútja a Szamosvölgyében

Lelkes fogadtatás mindenfelé. Nagybánya 400 fontot jegyzett

(Baia-Mare-Nagybánya, június 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szatmári Keren Hajjeszód első részének befejezése után dr. Friedemann és neje Fritsch József központi titkár kíséretében az elmúlt hó 28-án Nagybányára érkeztek. Az állomáson a vendégeket — Hirsch Jakabbal az élen egy fogadóbizottság üdvözölte — a svueszi ünnepek alatt a vendégek megtekintették Nagybánya nevezetes helyeit. Svuesz másodnapján szombaton délután 5 órakor a templom udvarán nagy miting volt, melyen mintegy 500 főből álló hallgatóság előtt dr. Friedemann nagy beszédében vázolta Palesztina jelenlegi helyzetét és a gyors ujjáépítés szükségességét, — a közönség óriási lelkesedéssel elhatározta, hogy részt vesz a Keren Hajjeszód-akcióban.

A jegyzésgyűjtések másnap már meg is kezdődtek és Nagybánya két nap alatt 400 fontot jegyzett az Ujjáépítési Alapra, amely azonban még nem végleges eredmény, miután az akciót még két napon folytatni fogják.

Dr. Friedemannéknak az eredeti terv szerint június 3-án, szerdán Máramaroszigetre kellett volna érkezniük, azonban az ottani hitközségi választások miatt csak 7-én mentek Szigetre és így a közbeeső napokat kis vidéki városok meglátogatására használták fel.

Igy e hónap másodikán Nagysomkútra látogattak el, ahol a város lakosságának számarányához képest szép eredményt értek el. Friedemann doktor virágos, heddad kiáltások és a fehérruhás, kékszállagos Avivák sorfala között vonultak be a községbe. Följegyzésre érdemes, hogy a somkútiak szimpatikus fiatal főbírája szintén részt vett e hivatalos fogadtatásban.

Ezután a közönség a Lázár-féle kék-fehér szallagokkal feldíszített kertbe vonult, ahol megtartották a mitinget. A gyűlésen a városka apraja-nagyja jelen volt. A mitinget dr. Goldstein Armin nyitotta meg és egyben üdvözölte a megjelent vendégeket. Dr. Friedemann súlyos szavakkal hívta fel a hallgatóság figyelmét Palesztina ujjáépítésének nagy fontosságára. A beszéd végeztével szünni nem akaró Heddadkiáltásokkal éltették Friedemannt. Dr. Blumenfeld, a cionista helyi csoport elnöke lelkes beszédében buzdította a jelenvoltakat a Keren Hajjeszódra való adakozásra.

Fritsch József központi titkár röviden ismertette a Keren Hajjeszódot és annak gyűjtési módozatait. Felszólította a jelenlevőket az azonnali jegyzésre. Félóra alatt a lelkes és áldozatkész somkútiak 165.000 lejt jegyeztek a Keren Hajjeszódra. Jegyeztek gazdagok, de jegyeztek egészen kifizetésű tisztviselők is. A legmeghatóbb volt, amikor a 84 éves Schwarz Adolf bácsi is az asztal elé járult azzal a kéréssel, hogy ő is jegyezni akar. A vendégek este hét órakor autón visszautaztak Nagybányára.

Dr. Friedemannék másnap Nagybányáról Szilágycsehre utaztak. Tervbe van véve még Zsibó és Zilah városok meglátogatása is.

— **Lángban áll Sátoraljajhely.** Miskolcra jelentik: Ma délelőt telefonértés érkezett Sátoraljajhelyről, ahonnan segítséget kérnek a városban pusztító tűz lokalizálásához. A tűz a vasárnapról hétfőre virradó éjszakán tört ki a felső városrészen. A lángok, minthogy éppen hatalmas szélvihar dühöng, rohamosan terjednek és az egész város elpusztításával fenyegetnek. Több mint tíz utca ég. A lakosok a város határában elterülő mezőkre menekültek. Ugyancsak segítséget kértek Sárospatakról és Szerencsről is. A délután folyamán már több különvonat futott be a sátoraljajhelyi pályaudvarra. A tűzoltóknak a katonaság is segít az oltásban. A katasztrófa okát még nem sikerült megállapítani.

— **Általános sztrájk Lisszabonban.** Lisszabonból jelentik: A szocialista párt tegnap este proklamálta az általános sztrájkot. A munkásság ma már sehol nem dolgozott. A reggeli lapok nem jelentek meg. A sztrájkhoz csatlakoztak a közüzemi alkalmazottak is, aminek következtében a forgalom a fővárosban megállt. A rendőrség szigorúan őrködik a rend fenntartásán.

Blue Star—Haggibbor 2:1

A Haggibbor elsőrangú játék ellenére vesztette el a mérkőzést

(Cluj-Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Haggibbor ma olyan játékot produkált, amellyel becsületet és hírnevet szerzett az erdélyi zsidó és egyben a romániai sportnak. Különösen vonatkozik ez az első félidő 30 és a második félidő utolsó 15 percére. 5000 főnyi rekordközönség volt tanuja a Haggibbor mai játékának. Hat óra 15 perkor történik meg az obligált üdvözlés, mely után megkezdődik a játék, amely a 30. percig változatos, inkább Haggibbor-fölénnyel telik el. A 36. percben érik el a brünniek az első gólt Siklóssy révén. Rá egy percre kornerből Rosenfeld hibás helyezkedése folytán a másodikikat. A Haggibbor mintha elcsüggedne, pár percig látható a játékon a depresszió. A játékosok csakhamar elfelejtik a gólokat és ismét támadásba kezdenek.

A második félidő erős cseh támadással indul. A 20. perctől a 35. percig meleg helyzet van a Haggibbor kapuja előtt, a védelem azonban

minden tőle telhető elkövet és elhárítja a veszélyt. A Haggibbor csatársora, melyben Fahn a második félidőben jobbösszekötőt játszott, átveszi a támadó szerepet és ezt megtartja egész végig. A 40. percen Braun előreadott labdájával Fahn szökteti Fleischert, az visszaadja a labdát Fahnak, aki viszont Reményihez passzol. Reményi a hatos vonalról nyugodtan az ő szokott stílusával gyönyörűen sarokba fejezi a labdát. A hangos ováció, amely a gólt fogadta, lelkesítőleg hat a haggibboristákra és már-már egyenlítésre van kilátás, amikor a bíró a meccs befejezését jelzi.

A Haggibbor valamennyi játékos a lelkesen játszott, azonban az együttesből a kis Kleint kell kiemelnünk, aki mai játékában felülmulta önmagát. A mérkőzésre egyébként holnapi számunkban visszatérünk. Nagy Lajos bíró kifogástalanul vezette le a meccset.

Nagyvárad Kinizsi—NAC 4:1 (3:0).

Két új zsidó tiltakozás az iskolatörvény ellen

A Cionista Szövetség bukaresti központja a héber nyelv jogáért. Az Uninea Evreilor Romani frontot változtatott

(Cluj Kolozsvár, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország kisebbségi közületeinek első attackja sikerrel járt: a kormány levette a kamara napirendjéről a magánoktatásról szóló javaslat tárgyalását. A zsidó nemzeti kisebbségi közületet reprezentáló szervezetek nem álltak meg a feleltnél, hanem tovább folytatják az iskolajavaslat elleni kérelmetlen harcot. Ma a bukaresti sajtóban a nagyromániai cionista szövetség bukaresti központja hallatja hangját egy méltóságos hangú és komoly memorandumban, amelyben erőteljesen száll sikkra az ujjáélelt héber nyelv jogáért.

A cionista szövetség, az ősi nyelv védelmében az ország közvéleményéhez appellál segítségért. A memorandum logikus érvekkel fejtegeti, hogy a héber nyelv ma már minden kétséget kizárólag élő nyelv, ezt beszélik Palesztinában, ahol az angol kormány már évekkal ezelőtt az ország egyik hivatalos nyelvévé tette a hébert, ezt a nyelvet beszéli a Kelet zsidóságának egy jelentékeny része, sőt több ezer amerikai zsidó is. A most megnyitott héber egyetem hozzá fog járulni ahhoz, hogy a héber nyelv valóban anyanyelvévé váljon a zsidóság-nak. Egyébként maga Anghelescu miniszternek törvényjavaslata is elismeri a héber nyelvhez való jogot, csak hogy ezt a jogot igen szűkmarkuan védi, amikor csupán a vallás tanítására engedélyezi.

A Cionista Szövetség memorandumuma azzal fejeződik be, hogy még ez a szűkmarkuan engedélyezett jog is illuzóriussá válik azzal, hogy a kormány nem tűr el kisebbségi tanítóképzőt, már pedig enélkül elképzelhetetlen a héber tanerők kiképzése.

A Cionista Szövetség memorandumával egyidejűleg az Uninea Evreilor Romani is közrebocsátotta emlékiratát. A memorandumon kétségtelenül meglátszik a nemzeti alapon álló szervezetek egyöntetű és erőyes állásfoglalásának hatása. Míg eddig az Uninea Evreilor Romani meglehetősen rezerváltan viselkedett az új iskolatörvénnyel szemben ugyannyira, hogy az Uninea elnöke Fildermann dr., az Uj Keletnek adott interjújában kijelentette, hogy a héber nyelvet zérónak tekinti, ő pedig, aki realpolitikusan, nem akar harcolni egy zéróért,

Anghelescu lemond, ha módosítják az iskolajavaslatot

Bukarest, június 9. (Rapid). Beszarábiában egyre erősebb mozgalom folyik a közoktatásügyi javaslat ellen. Pantea liberális képviselő is ellene van a javaslatnak és hosszabb tanácskozást folytatott ebben az ügyben Bratianu Jonellel. Pantea, aki beszarábiai képviselő, kifejtette, hogy Beszarábiában még az oroszok idejében is sokkal szélesebb tere volt a héber, illetve a román nyelvnek, mint amilyent a javaslat most a kisebbségi nyelvek számára biztosít.

Bratianu miniszterelnök válaszában azt ígérte Panteának, hogy a javaslat részletes tárgyalásánál számos módosított javaslatot fognak az eredeti szöveghez hozzácsatolni. Egyébként arra kérte őt, hogy ha valamilyen módosítást kíván a javaslattal szemben, úgy azt írásban közölje

addig ez a memorandum sikkra száll a héber oktatási nyelvért.

Az Uninea memorandumuma a törvénytervezet negyven pontjának módosítást kéri. A kért módosítások közül a legfontosabbakat itt ismertettük:

A javaslat 11-ik cikkelye kimondja, hogy a magániskoláknak bizonyítaniok kell, hogy az iskola fenntartásához szükséges anyagi erővel rendelkezik. A memorandum kéri, hogy a hitközségek, mint iskolafenntartók, fel legyenek mentve ezen kötelezettség alól.

A memorandum kéri a 35-ik cikkelynek eltörlését. Ez a cikkely tudvalevőleg kategorikusan leszögezi, hogy a zsidó tanulók anyanyelve az államnyelv. A memorandum ezt a kérését többek között azzal indokolja, hogy az említett kitétel ellentétben van a 36-ik paragrafus második bekezdésével, amely megengedi, hogy a hittant héber nyelven tanítsák, tehát a törvényhozó elismeri a héber nyelvet, mint anyanyelvet, illetőleg lehetőséget ad arra, hogy előadási nyelv legyen.

A 33-ik §, amely kategorikusan kimondja, hogy a zsidó iskolákban az oktatási nyelv a román nyelv, a memorandum oda kéri módosítani, hogy a zsidó iskolákban az oktatási nyelv a héber, vagy a román legyen, az utóbbi esetben pedig a héber nyelvet, történelmet és irodalmat, valamint a vallást héberül kell tanítani. Ugyanilyen szellemben kéri a memorandum a 47-ik paragrafus módosítását is, amelynek új szövege úgy hangzana, hogy a zsidó óvodákban az oktatási nyelv a héber, vagy a román legyen.

A memorandum a törvényjavaslat 116-ik paragrafusának a következőket kívánja beiktatni: Azokban a felekezeti iskolákban, amelyek nem keresztény felekezetekhez tartoznak, az illető vallás törvényei által elrendelt nap lehet a heti szünnap.

A régi 116-ik paragrafusból e toldalék után 117-ik lenne. Ez a paragrafus kimondta, hogy a törvény rendelkezései a törvény kihirdetése után nyomban életbelépnek. A memorandum viszont azt a módosítást kívánja, hogy csupán a jelenlegi iskolaév után lépjen életbe a törvény.

mielőbb Anghelescuval.

Bratianu ezután Anghelescuval tanácskozott ebben a kérdésben, mely után Anghelescu közölte Panteával, hogy csütörtökön fogadja őt és hogy ekkor nyujtsa át neki az összes módosító indítványait.

A „Lupta” szerint Anghelescu ragaszkodik az eredeti szöveghez és amennyiben azon módosítani fognak, beadja lemondását. Anghelescu miniszter egyébként emlékiratot küldött Genf-be, amelyben részletesen válaszol a közoktatásügyi javaslat ellen a népszövetséghez beadott panaszokra. Az emlékirat adatokkal bizonyítja, hogy az egyes panaszok jogosulatlanok. Az emlékiratot Petrescu Comnen fogja át-nyújtani a népszövetségnek.

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

IRÓK ÉS IRÁSOK

Az ötvenéves Thomas Mann

Németország legkultiváltabb és legtöbbet reprezentáló íróinak egyike e napokban töltötte be élete ötvenedik évfordulóját. Thomas Mann egy lübecki nagykereskedő családjából származik és irodalmi termékenységének első, mesterien artisztikus műve a „Die Buddenbroocke” megjelenése után azonnal az irodalmi szenzáció erejével hatott. A munka gyönyörű keretben mutatja be a német polgárság 1870 körüli éveiben lezajlott életét, azokban az esztendőben, amikor Németország ujjaszületett. Thomas Mann akkor huszonhat éves volt és könyve az országon túl is nagy megbecsülést szerzett számára. Saját családjának sok vonását tünteti fel a könyv, de ezen át is bámulatos plaszticitással mutatja a német egységesítés éveinek azt a polgári típusát, amely a tisztességes üzletből busás hasznot húz, azt a típust, amely távol tartja magát a „spekulánsoktól és haszonleszektől”, amelynek minden gondolata és igyekezete, hogy vagyont gyarapító bölcs házasságok útján megzimosodjon és megszilárduljon gondtalan pozíciója, hogy e gondmentességhez a köztisztelést is hozzászerezze, hogy a város tanácsában mindig is szava legyen. A Kruppok, a Stinnesek, a Thiessenek, akik ma Németország nemzeti vagyonának felét magukhoz ragadták, Thomas Mann első regényében éles meglátással vannak megrajzolva és olyan iróniával, amelynek ridegségét varázslatosan finoman enyhíti a könyv művészi stílusa.

Mann megérezte, hogy a polgári tisztesség mögött valami nincsen rendben, az író éber ész-tőne részszélt, hogy e tisztesség mögött jó adag gonoszság rejlik, az a gonoszság, amely az általa rajzolt német középpolgári osztály tehetséges tagjait fellendítette a nagyvállalkozók és azok leforgácsolódott elemei, a szédélgők és világpolitikusok közé, a Vilmosi korszaknak abba a légkörébe, amelynek bűnöző, főnhéjazó és ezzel kapcsolatos világpolitikai ambíciókkal telített szelleme idézte fel az 1914. évi katasztrófát. Amit Thomas Mann e vonatkozásban megérezett, azt két regényében: a *Königliche Hoheit* és az *Erlebnisse des Hochstaplers Felix Krull* címűekben adott vissza. A két munkában azonban nem dolgozta ki annyira megérezéseit és gondolatait, csak felvázolta őket, mint kulturtörténeti háttérrel. Valahogy érezni ezekben az írásokban, hogy a német nagykereskedő sarja nem rendelkezik megfelelő forradalmi bátorság fölött. E regényekben inkább megdöbbentően ügyes írói ötletessége csillan meg és nagy elbeszélő készsége.

Lehet, hogy ez az oka, amiért Thomas Mann a töredék „Krull” után már nem fogott hozzá olyan problémákhoz, amelyek egy ország korszakát etikai meglátásban tárnák fel. Ezután már csak egyes pompás alakokra vetítette írói zsenijének alkotó és melengető sugarait. Így jöttek létre „Tonio Kröger” a német literátus igaz és megdöbbentően szép rajza, a „Herr und Hund” és a „Der Tod in Venedig”, amelynek kompozíciója goethei magasságokra emlékeztet. Végül itt fekszik előttünk a „Zauberberg” és a „Tristan”, amelyek világosan mutatják, hogy Thomas Mann lesiklott nagyszerű elhivatottságáról. A társadalmi bűnök és fonákosságokat már nem tudja korszakos megvilágításban mutatni. Tehetsége, de talán inkább akarata a sajátosságos sorsok megrajzolásában éli ki magát. Talán a „Fiorenza” az egyetlen kivétel későbbi irodalmi működésében e megállapítás alól. Ebben a drámai költeményében világírodalmi relációkban is bámulatos teljességgel mutatja be a reneszánsznak egyik fölöttébb figyelemreméltó korszakát.

E nagy évforduló alkalmával meg kell mondanunk, hogy Thomas Mann épügy, mint a nagy német írók általában, olyan szociális defektust mutat fel, amely jellemző az egész német költészetre. A sok százéves alattvalói nevelés tette, hogy a német ember, így a német költő is, mindig a magasabb álló embert tekinti ideáljának, ide koncentrálnia figyelmét, nem pedig befele, saját énjébe. Nem látja meg e tekintély-imádat közepette a kor képét, nem tud kellő energiával szembeállani, nem tud felszabadulni, csak szenvedni tud és e szenvedés művészi értékeit tudja adni. Ellenben a kort, amelyben él rosszul, vagy sehogy sem mutatja be. Thomas Mann is csak fiatalkorában volt szabad és bátor, most már ő is visszacsúszott költő-társai igei fájalmába és amikor az ember „Betrachtung eines Unpolitischen” című munkáját olvassa, amelyben a politika mozgató erejéről a polgári humanitást jelöli meg és sem a munka lel-

két, sem a gépek társadalmat átalakító hatását és erejét nem látja, e könyv olvasásakor bizony fájón kell gondolni arra, hogy a zsenális művész kora számára elveszett.

Mindazonáltal egy-két apróbb iratában felcsillan a remény, hogy Thomas Mann az összeomlott és a poklok kinszenvedéseit végigjáró Németország szel-

lemi ujjáépüléséért még fog cselekedni. Milyen fel-emelő és megnyugtató érzés lenne minden a kultúraért féltékeny emberre, ha Thomas Mann életének e nagy fordulóján után művészetének is új fordulat adna, újat, a saját fiatalágához visszatérő és folytatná ott, ahol a „Die Buddenbroockenál” el-hagyta.

S. Schmitz

Fejvesztetten menekülnek a franciák Marokkóból

Bukik a Painlevé-kormány?

(Páris, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutóbbi napok rendkívül kedvezőtlenül végződtek a marokkói francia csapatokra. Az arabok áttörték a frontot és a Lyautey tábornok által vezetett csapatokat a tengerpartra szorították vissza. A francia katonaság soraiban meg-bomlott a rend. Párisban a marokkói vereségnek súlyos visszahatása van. A kormány helyzete teljesen megrendültnek látszik. A kamara ma újabb hitelt akart megszavaztatni a marokkói harcok folytatásához, a szocialisták azonban a hitelt megtagadták. Ebben a pillanatban heves harcok folytak a követendő politikáról. A mai éjszakai ülés fordulatot fog hozni a bel- és külpoli-tikában. Lehetséges, hogy a Painlevé-kormány távozásra kényszerül. Pénzügyi körökben a hely-zetet rendkívül pesszimistikusan ítélik meg. Attól tartanak, hogy a marokkói bonyodalom felboríthatja az ország egyensúlyát és a frank újabb katasztrófális esését idézheti elő.

Kirabolták a III. internacionálé titkos irattárát

Fontos okmányokat és rengeteg külföldi valutát loptak el. Zinovjev Angliát vádolja a lopással

(Riga, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy moszkvai hivatalos távirat arról a feltű-nést keltő hírről számol be, hogy május 27-iké-ről 28-ára virradó éjjel kirabolták a III. inter-nacionálé „érinthetetlen” pánccskamaráját, amely a végrehajtóbizottság házában titkos pincéjében van elrejtve.

A pánccskamarából nagy mennyiségű titkos okmány tűnt el, amelyek a III. internacionálé titkos intézkedéseit tartalmazták, azonkívül

ellopták azt a listát, amely a külföldi or-szágokban működő szovjet-agensek ne-veit tartalmazta

és azokról az összegekről szóló kimutatást, amelyeket ezek az ügynökök Moszkvából fel-vettek.

A fontos okmányokon kívül az „érinthe-tetlen” pánccskamarából horribilis mennyiségű dollár, fontsterling és svájci frank tűnt el.

A rablás híre leirhatatlan izalmat keltett

a szovjet vezető köreiben és határtalan két-ségbeeséssel tanakodnak a tennivalókról.

A rablást május 28-án reggel a szolgálát-tevő hivatalnokok vették észre, akik azonnal riadót fuvattak. A fellármázott őrség nyomban letartóztatta az éjszaka során szolgálatot telje-sített egész készültséget,

a tettesnek azonban nem sikerült nyo-mára jutni.

A szovjetsajtó egyetlen szóban sem emlé-kezett meg a szenzációs rablásról, amely hosszú időre teljesen megakasztja a szovjet külföldi propagandáját.

Csupán a „Pravda” közölt egy cikket Zi-novjev tollából, amelyben

Zinovjev Angliát vádolja a rablás elköve-tésével.

Zinovjev szerint Angliának a szovjet elleni kémiszervezeti apparátusához van szüksége a titkos irattár anyagára.

Fizetése képtelenséget jelentett a Stinnes-ház

Hatmilliárd lej passzívája van. Hugo Stinnes rosszul vezette vállalatait

(Berlin, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legnagyobb német ipari koncern, a Stinnes-ház, ma délelőtt a berlini törvényszéken bejelentette a fizetése képtelenségét. Már hat hónappal ezelőtt olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a Stinnes-csoport fizetési nehézségekkel küzd. Akkoriban azonban, úgy látszik, rövidebb időre át tudták hidalni a nehézségeket. Egy hónappal ezelőtt Stinnes egyik fia Amerikába utazott, hogy egy nagyobb kölcsönt szerezzen. Ez a kísérlet azonban nem sikerült.

A Stinnes-fiu pénz nélkül tért vissza, ami-nek következtében súlyos konfliktusba ke-veredett bátyjával.

Ez a konfliktus nem maradtott sokáig titokban. Néhány héttel ezelőtt már az egész főváros tudott a nézeteltérésekről és óráról-órára várta az össze-omlást.

Ma már egészen világos, hogy az elhalt Hugo Stinnes roppant nagy hibákat követett el vállala-ta felépítésénél. Azáltal, hogy az inflációs idő-ben az összes iparvállalatokat, amelyeket felajánlot-tak neki, megvásárolta,

olyan kaoszt teremtett vállalataiban, hogy életének utolsó hónapjaiban már maga sem ismerte ki magát közöttük.

Eltekintve attól, hogy ennek a hatalmas apparátus-nak a vezetése milyen nehéz volt, a vállalatok fen-tartásához szükséges pénzeszegek sem állottak ren-delkezésre. Tudvalevőleg néhány bankot is meg-vásárolt Stinnes, abban a reményben, hogy pénzügyi támaszt talál bennük. Ezek a bankok azonban sokkal kisebbek voltak, semhogy a Stinnes-koncern óriási pénzsükségletét kielégíthették volna. Ezen-kívül elkövette azt a nagy hibát, hogy legtöbb vállalatánál a végtelkéig fokozta a hitel igénybe-vételt. És majdnem valamennyi inflációs vállal-kozásnak ez lett a katasztrófája. Az összeomlás alól a Stinnes-építmény sem menekülhetett.

Tegnap fontos bankközi értekezlet folyt le Ber-linben, amelyen nemcsak belföldi, hanem külföldi pénzintézetek is résztvettek. A bankok vezetői teljes

bepillantást nyertek a Stinnes-ház ügyeibe. Abból a körülményből, hogy a Stinnes-koncern ilyen lep-lezetlenül feltárta ügyeit a nyilvánosság előtt, arra következtetnek, hogy

a helyzet már tulságosan komoly.

Ezt az a tény is bizonyítja, hogy a Birodalmi Bank már csak valamely másik nagy bank zsrálá-sával hajlandó a Stinnes koncernnek pénzt adni.

Időközben egymást érik a leleplezések a Stin-nes-házban folytatott tervszerűtlen és lelkiismeret-len gazdálkodásról. Már most bizonyosra veszik, hogy a legtöbb vállalat vezetését ki fogják cse-rélni. A bankközi tárgyalások elsősorban is arra irányulnak, hogy a Montan- és a Villamosági-koncert szabadítsák meg a rájuk nehezedő terhek-től. Az első nagyobbbarányu művelet, amellyel Stin-neseket szanalni akarják, az lesz, hogy a koncern tárcájában lévő hárommillió aranyárka értékű Siemens- és Halske-részvényt eladják, még pedig lehetőleg úgy, hogy a piacot a tranzakció ne be-folyásolja. A Stinnes-koncern passzívája meg-haladja a százhuszmillió márkát (hatmilliárd lejt).

Izgalom a hármass államtanács miatt

(Budapest, június 8. Az egész főváros feszült érdeklődéssel várja a szocialisták által Horthy kormányzó eltávolítására benyújtott javaslat tárgya-lását. Valamennyi párt részen van és fontos fel-szólásokra készül. A „Népszava” vasárnapi szá-mát a vizsgálóbíró sajtó útján elkövetett kor-mányzósértésért elkobozta.

— A Keren Kajemet közleménye. A Ke-ren Kajemet erdélyi irodája annak közlését kéri, hogy Mund Hugó festőművész azon Szokolov-képei, amelyek eladási árának egy hányada a Nemzeti Alapot illeti, a Keren Kajemet pecsét-jével el vannak látva és csakis a lepecsételt képek után részesedik a Nemzeti Alap.

Az Uj Kelet az eg-ság napilap Szerkesztő: Giz-Felelős szerkesztő: Előfizetési árak: 240 lel, fél- Az Uj Kelet cikke megjelölése

Itattál eng- A csontja- Oh istene- Sok ében-

Vagyok k- Szinig tel- Uram, ne- Mert hogy

Pohár vag- De mélyen- Elömlök é- Halálthez-

— Stern Ro-tékos közönség- este Stern Röss- egyetlen estélyé- termében. Ez a- mélyen és mege- a művészetét. hangokat is a t- hozza ki és még- is belevisz vala- önmagát adta, s- rusote Faust fan- erős volt Bruc- hatást még csak- ler „Liebesfreud- súlyos vonóveze- a helyét. Ezt é- szonátánál. A- fogta és méltó- gét. Komolyan- Kollár Pál stilt-

— A nagy- kozott a zsidó- radról jelentik: ma tartotta me- egyik tárgysoro- nak nyújtandó- Nuszbaum Sár- az okokat, mely- tartását szükség- lantást nyújtott- nak körülmény- ség csatlakozzo- zon meg beren- lejt és 3 ezer l- hez többen szó- gyűlés egyhang-

— Megal- A napokban Ér- helyicsoportja. A- leánygyesület- választásokat, an- Elnök: Pollák- tárnok: Berger- Ezenkívül válas- got. Befejezéstül- a zsidó leányok- a Hatikva énekl-

— A japán- ból jelentik: A- napokban készült- haltak meg, 681- tűntek. A föld- teljesen összeom- gálódott. Az el- már a szerencsét- pokon megkezd-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd
5685. Szivan 17.
1925. június 9.

Itattál engem bűnnel, jajjal,
A csontjaimban győtrő tűz ég,
Óh istenem, ne roppants össze,
Sok énbennem a keserűség.

Vagyok kezekben mérges borral
Szinig telített drága serleg
Uram, ne bántsd, ne csapj a földhöz
Mert hogyha versz, én visszaverlek.

Pohár vagyok és összetörhetsz
De mélyem maró mérget forral
Előmlök és megitatom világot
Halálhozó keserű borral. g. j.

— **Stern Rózsika hegedüestélye.** Választékos közönség előtt tartotta meg szombaton este Stern Rózsika, a kiváló hegedűművész, egyetlen estélyét az unitárius kollégium előadótermében. Ez a hallatlanul öntudatos zenész mélyen és megejtő technikával értelmezi és érzi a művészetét. Vonókezelésével a leghalkabb hangokat is a tudás és az erő keménységével hozza ki és még a leglágyabb muzikusokba is belevisz valami gerincet. Talán azért is, mert önmagát adta, sikerült oly biztonságosan Sarusote Faust fantáziája és Hubay Zephirje. Igen erős volt Bruch Violin-koncertjében és ezt a hatást még csak nyomatékosabbá tette a Kreisler „Liebesfreude“-jénél. Bizonyos, hogy ez a súlyos vonóvezetés nem mindenütt állan meg a helyét. Ezt éreztük a lehelletfinom Mozart-szonátánál. A közönség azonban teljesen elfogta és méltó elismeréssel jutalmazta egyéniségét. Kómolyan ünnepelték. A zongorakíséretet Kollár Pál stílusosan látta el.

— **A nagyvárad ort. hitközség csatlakozott a zsidó jogvédő irodához.** Nagyváradról jelentik: A nagyvárad ort. hitközség ma tartotta meg évi közgyűlését. A közgyűlés egyik tárgysorozatában a zsidó jogvédő irodának nyújtandó támogatás kérdése szerepelt. Nuszbaum Sámuel elnök ismertette azokat az okokat, melyek a zsidó jogvédő iroda fenntartását szükségessé teszik, valamint visszajelentést nyújtott a jogvédő iroda megalakulásának körülményeire. Javasolja, hogy a hitközség csatlakozzon a jogvédő irodához és szavazzon meg berendezési hozzájárulásra 10 ezer lej és 3 ezer lej havi szubvenciót. A kérdéshez többen szólottak hozzá. A javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

— **Megalakult az érmihályfalvai Aviva.** A napokban Érmihályfalván megalakult az Aviva helyi csoportja. Az alakuló ülésen fölolvasták az új leányegyesület alapszabályait, majd megejtették a választásokat, amelyeknek eredménye a következő: Elnök: Pollák Irma, Alelnök: Beck Lali, Pénztárnok: Berger Ella, Jegyző: Ehrenfeld Erzsike. Ezenkívül választottak még három pénztárnoki tagot. Befejezésül Pollák Irma tartott szép beszédet a zsidó leányok kötelességéről, mely után a gyűlés a Hatikva énekével ért véget. (r. s.)

— **A japán földrengés áldozatai.** Tokióból jelentik: A legutóbbi földrengés áldozatairól a napokban készült el a statisztika. Eszerint 381-en haltak meg, 681-en megsebesültek és 29-en eltűntek. A földlökések következtében 2160 ház teljesen összeomlott, 1919 pedig erősen megrongálódott. Az elpusztított területek helyreállítása már a szerencsétlenséget követő legközelebbi napokon megkezdődik.

Masaryk a békeszerződések megsértésével vádolja Romániát

(București-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik bukaresti lap munkatársa beszélgetést folytatott egy magas politikai személyiséggel, aki a napokban Prágában járt és akit Masaryk köztársasági elnök úszonán látott vendégül. Az úszonán alatt politikáról is szó esett, mondja az illető és ekkor azt kellett tapasztalnom, hogy Masaryk nagyszerűen van informálva az itteni eseményekről. Masaryk megállapította, hogy Románia mélyen megsérti a trianoni és a párisi békeszerződések rendelkezéseit a közigazgatási és a közoktatásügyi javaslattal. Csodálkozik Románián, hogy ilyen rendelkezésekkel alkalmat ad a kisebbségeknek arra, hogy a külföldi közvélemény előtt panaszokat tegyenek a velük szemben tanúsított bánásmódról.

— **Adomány.** Gettler Lipót Temesvárol 300 lejűt küldött kiadóhivatalunk utján a máramarosi zsidóság felségélyezésére. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A Palesztinahivatal közleménye.** Az alant felsorolt palesztinai kivándorlásra jelentkeztek a 19-én Konstancából induló román hajóval Palesztinába utazhatnak. A hivatal felkér minden egyes kivándorlót, hogy 17-én délelőtt 11 órakor a kolozsvári pályaudvaron jelenjenek meg. A kolozsváriak legkésőbb 16-ig, a hivatal helyiségeiben jelenjenek meg, hogy héber utlevelüket és a befizetett fejadóról szóló végleges nyugtát átvegyék. A vidékiek 17-én délelőtt kapják meg héber utlevelüket a hivatal helyiségében. (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.). A héber utleveléhez mindenki egy fényképet kell hozzon. A ma értesítettek kivül még körülbelül öt személy elutazásáról fog a hivatal a csernoviczi Palesztina hivataltól értesítést kapni, amelyet szintén közölni fog az Uj Kelet. Nevezettek névsorát alább adjuk: Klein Béla Oradea-Mare, Berkovics József Petrozsény, Löwinger Lajos és Miklós Turda, dr. Acél Árpád Turda, Fruchter Jakab, Blau József, Goldstein Arthur Nagyvárad, Wald Ernest Cluj, Noszin Dávid Dej, Stössel Hugó Cluj, Schwartz Sándor Targu-Mures, Markovics Jakab, Harmath Zoltán Sighet, Salamon Jenő, Fuchs Izidor, Eleasar Rosenberg, Cluj, Hersch Ábrahám Targu-Mures, Fesztinger Márton Dés, Berkovics Mór Sarmaság, Mayer Zoltán, Schwartz Áron Cluj, Hirsch Ludvic, Fischer Sámuel, Salamon Mátyás, Hirsch Martin Ludasul de Mures, Szabó Mór, Dávidovits A. Petrozsény, Ábrahám Moise Targu-Mures, Friedmann Izidor Ghiris Aghires, Grünzweig Eugen Cluj, Engel Struhl Sighet, Gutfried Eugen Oradea-Mare, Berkovics Mór Petrozsény, Logyin Kelemen Targu-Mures, Schechter Jenő Déva, Lanxner Ábrahám Ludasul de Mures, Fuchs Ábrahám Viseul de sus, Weinberger Gizi Hida, Steiner Irén Targu Mures, Friedmann Regina Oradea-Mare, Hönig Rozália Lőb Ilona, Ludesul de Mures, Farkas Eszter Hida, Hecht Alte Z. Leordina, Pollák Jütte Visó, Deutsch Helén, Dénes Helén Ludas, Stein Mária, Stein Gizella Cluj, Pollák Berta, Paszternak Feige, Malek Jente Visó, Perl Róza, Mendelsohn Sári, Szobovics Rózi Sighet, Pollák Róza Visó. Akik ezen névsorban nem szerepelnek, 19-én nem utazhatnak. A listát a csernoviczi Palesztinahivatal alapján, amelyet a hivatal most vár, még öt személlyel fogjuk kiegészíteni.

— **Figyelmeztetés a Palesztinába készülőkhöz.** Az Erdélyrészi Palesztinahivatal figyelmezteti Erdély zsidóságát arra, hogy napok óta egy Tusinski nevű szélhámos garázdálkodik Erdélyben, aki azzal hitegeti az embereket, hogy Szírián keresztül utlevél nélkül kivisz embereket Palesztinába. Nyomatékosan felhívjuk Erdély zsidó közönségét arra, hogy a szélhámosnak, aki szíriai utlevellel legitimálja magát, ne tüljön fel.

— **Egy „leépített” igazgató, gyáros és kereskedő naplója.** Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág” közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág” Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

* **Bélyeggyűjtők!** Michel-katalóg 1925 Európa 180 lej. Übersee 230 lej. Exlibris előfizetőknek franco és szokásos kedvezmény Lepagenál, Kolozsvár. Exlibris egy szám 20 lej. Máj.—jun. hatalmas kettősszám júniusban megjelenik (40 lej). Évi előfizetés 120 lej. Kérjen Exlibris prospektust.

* **Orvosi hír.** Dr. Reich Izidor fűrdőorvosi rendelését szív és egyéb vérkeringési bántalmakban szenvedőknek újból megkezdte Buziáson Str. Avram-Iancu 20.

— **Eljegyzés.** Király Rózsikát Cluj eljegyezte Langer Gyula ceikmadéfalvi fakereskedő. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Eltemették a szatmári autókatasztrófa áldozatait.** Szatmárról jelentik: Hirt adtunk már arról a borzalmas autókatasztrófáról, amely Szatmár közelében történt. A katasztrófa áldozatait, Kapp Lajos sóffőrt és Leimer Leopoldina 21 éves bécsi bankhivatalnoknőt vasárnap délután temették óriási részvét mellett. A hivatalnoknőt nemrégiben helyezték a bécsi központból a szatmári bankhoz. Az autókatasztrófa harmadik áldozata Fried Sándor bankigazgató visszanyerte eszméletét és orvosai biznak felgyógyulásában.

* **Felhívás.** A kolozsvári izr. nőegylet elnöksége — tekintettel a mai nehéz gazdasági viszonyokra — felkéri a közönséget, hogy a napközi otthonban gondozásban lévő szegénygyermek felruházása céljából a kinőtt gyermekruhákat rendelkezésre bocsássák. A szíves adományokat, amelyek vagy dr. Fischer Tivadarné Str. Universitátei 35., vagy a napközi otthon címére Calea Victoriei 85. küldendők, hálásan köszöni az elnökség.

— **Halálos szerencsétlenség a kolozsvári állomáson.** Jakab Mihályné kolozsvári lakos pár nappal ezelőtt Bukarestbe utazott, ahonnan vasárnap délután érkezett vissza Kolozsvárra. A vonat a második vágányon állott meg. Jakabné nagyon sietett, legelsőnek rohant le a vonatról és nem vette észre, hogy az első vágányon egy tolatómozdony közeledik. A szerencsétlen asszony a mozdony kerekei alá került, amelyek testét teljesen összeroncalták és mintegy husz méterre cipelték magukkal. Azonnal szörnyethalt.

— **Rendőri hírek.** Olaszutan Mária, Gábor Áron utca 10. szám alatti lakos szombaton délután ruhát sulykolt a kertje végében folyó Malomárokban. Sulykolás közben hirtelen elvesztette az egyensúlyát és belezuhant a vízbe. A segítségére sietők már csak holttestét tudták kifogni. — A rendőrség tegnap a Széchenyi-téri tejjacson vizsgálatot tartott. A vizsgálat megállapította, hogy az elárusításra kerülő tej 35 százaléka tiszta víz. Több elárusító ellen eljárást indítottak.

* **Tüntetéses felvonulás Kolozsvár utcáin.** Ma délelőtt városzerte az a hír terjedt el, hogy a kolozsvári Intellektuel Asszonyok Ligája nagyszabású tüntetéses felvonulást akar rendezni a város főbb utvonalaiban. A liga tagjai így akarnak demonstrálni az ellen, hogy egyesek még mindig valósággal merényletet követnek el önmaguk ellen azzal, hogy nem kizárólag a Rózsas Royal drogériában (főter 26) kapható „Bijou” kivonatból készült kölnit használnak, bár a „Bijou” kivonatból készített kölni a világon a legjobb és a legolcsóbb.

* **Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselőt az ország minden helységében.**

* **Románia legnagyobb hiteltudósító irodája a „Gyáripár” Hiteltudósító,** mely elsőrendű összeköttetéseinél fogva precíz, megbízható információval szolgál Európa bármelyik cégéről. Minden hitelezőnek fontos, hogy a Gyáripár Hiteltudósítótól kérje információit. **Gyáripár Temesvár, Postafiók 34.**

* **Epekőben, gyomorban szenvedők kiséreljék meg ezévből a drága Karlsbad helyett az olcsó Mária-völgyet.** Felvilágosítás, prospektus: **Dr. Kohn-gyógyszertár, Cluj, Piata Unirii.**

Valamit sugok magának:
Farmodont a legjobb a fogának.

7

KÖZGAZDASÁG

Biróságilag érvénytelenítik a külföldiek németországi házvásárlásait

Szervezkednek a németországi idegen háztulajdonosok

(Berlin, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az 1920-22-es években, a német márka elértéktelenedése idején a legjobb üzletek közé tartozott németországi házak vétele. Akármilyen nagy összegeket kértek is, a vevőknek tulajdonképpen csak az előleg került pénzükbé, mert amikor a hátralékos vételár kifizetésére került a sor, ezek idegen valutában szinte nevetségesen csekély összegek voltak, annyira lement időközben a márka árfolyama. Kezdve az amerikaiakon, nemcsak a nyugati erős valutájú államok lakosai, de még a kelet európai kereskedők is, akik Németországban megfordultak, vásároltak házakat Berlinben, Lipcsében, Frankfurtban, Hamburgban, stb. Természetesen nagyon sokan romániaiak is.

A németek és a német hatóságok most, hogy a márka stabilizációja kapcsán a gazdasági élet kezd normális keretek közé szorulni, rendkívül el vannak keseredve a német vagyoni könnyelmű elpocsékolása miatt és a legkeményebb rendszabályokkal és mindennemű jogi eszközök igénybevételével igyekeznek azon, hogy megszabaduljanak a külföldi háztulajdonosoktól. A magas adókkal, lakásrendeletekkel el is érték azt, hogy ezek a házak évek óta egy fillért se jövedelmeztek. Minthogy azonban ez sem riasztotta el a boldog új háztulajdonosokat, most már erősebb eszközökkel igyekeznek ezeket az objektumokat a külföldiek kezéből kivenni. Már 1923 január 1-i érvénnyel kibocsátottak egy rendeletet, amellyel a külföldiek házvásárlásait kormányhatósági engedélytől tették függővé. A legtöbb esetben pedig ezeket nem adták meg.

Ez a rendelkezés azonban csak az újabb házvételeket szabályozta meg, a régebbi vételket azonban már nem érinthette. Az sem,

Szabad a repceolaj és sajtermékek kivitele. Bukarestből jelentik: A minisztertanács 1524. számú rendelete az alábbi cikkek kivitelének szabaddátételét közli: Repceolaj, fehér túró, sajt és orda. Fenti cikkek külön engedély nélkül exportálhatók, csupán a vámterfák megfizetése kötelező.

Meghosszabbították az osztrák és magyar értékpapírok bejelentési határidejét. Aradról jelentik: A pénzügyminiszter a közelmúltban, mint ismeretes, felhívta mindazon román állampolgárokat, akiknek birtokában 1914 év előtti kibocsátású magyar és osztrák állami értékpapír van, vagy annak letétele igazoló nyugta, hogy az értékpapírokat, illetve elismervényeket az aradi pénzügyigazgatóságnál a miniszteriumhoz való deponálás

hogy azokat az új háztulajdonosokat, akik annak idején a házvásárláskor szerződésekre a ténylegesnél kisebb értéket vettek be, hogy az adózást csökkentsék, rendkívül súlyos pénzbírságokkal rójják meg. Hogy pedig ezt a módszert határozottabbá tegyék, viszont az akkori házeladókat nagyon kicsi bírságokkal sújtják, hogy ezeket a feljelentésekre buzdítsák.

Mindezek azonban csak tüszurások. A komoly veszedelem az, hogy a német bíróságoknál kifejlődött a joggyakorlat, hogy a márka-infláció idejében történt házeladásokat az akkori eladók kérelmére megsemmisítik, vagy pedig a vásárlókat kötelezik, hogy a vételárakat aranyparitásokra egészítsék ki és a mai aranyvalutában fizessék meg. A külföldi háztulajdonosok mind kevésbé tudnak ezeknek a rendszabályoknak ellenállani és ezért szervezkedésel igyekeznek jogaikat megvédeni. Angliában, Hollandiában, Csehszlovákiában már megalakultak a németországi háztulajdonosok szövetségei, legutóbb pedig Ausztriában alakult egy ilyen szövetség.

Valószínűtlen azonban, hogy ezek a szövetségek és szervezkedések valamilyen eredményt tudjanak elérni. Aligha akad külföldi kormány, amely a független németországi bíróság ítéleteibe bele akarna avatkozni és Németország ezt mindenestre a legnagyobb eréllyel visszautasítaná.

Egyetlen védekezési módnak az látszik, ha azok a külföldi háztulajdonosok, akiknek Németországban házaik, vagy telkeik vannak, eladják ezeket, ami már csak azért is tanácsos és célszerű, mert a németországi házértékek lényegesen emelkednek és így a házvásárlást még kellő haszonnal is lehet likvidálni.

céljából szolgáltatassa be. A bejelentési határidő az elmúlt hó folyamán járt le. A miniszterium most újabb rendelkezést küldött az aradi pénzügyigazgatósághoz, amelynek értelmében a bejelentési határidőt ezekre az értékpapírokra meghosszabbította június 15-éig. Az újonnan megállapított határidőn túl a pénzügyminiszterium az utólagos bejelentéseket nem veszi tekintetbe.

Polgármesterek értekezlete a külföldi tartozások ügyében. Bukarestből jelentik: Bratiannu Vintila értekezletre hívta össze a nagyobb városok polgármestereit a külföldi államokkal szemben fennálló tartozások ügyében. A pénzügyminiszter felhívja a polgármesterek figyelmét arra, hogy a külföldi államokkal szemben fennálló várostartozásokat egyenlitsék ki mielőbb.

Mennyi vasuti kocsija van a CFR-nek. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatóság statisztikát készített a vasuti kocsikról. Eszerint összesen 28.000 vasuti kocsi áll a vasut rendelkezésére, melyből 13.000 fedetlen és a többi fedett. A szénzállításra külön 400 kocsi áll rendelkezésre.

A cseh textilgyárosok román-cseh kereskedelmi konvenciót kívánnak. Prágából jelentik: Csütörtökön tartották a cseh köz-

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető
Ponyva **Albala izsó**
Timisoara
Piata Traian No 2

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
szajnája az utat SZÉKELY ÉS RÉTI
KÖZVÉDELMI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék,
asztalok furniáriságjait legelőnyösebben itt szerezhetik be

Ki kell költözzünk!

Emiatt kénytelenek vagyunk üzletünket teljesen feloszlítani.

Oriási szövet-, selyem-, vászon- és mosóáru -raktárunkat még eddig nem létezett olcsó árakban elárusítjuk.

Heller, Weisz & Molnár
divatáruháza, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Banca Economica Societate Anonima
Közgazdasági Bank Részvénytársaság
Str. Memorandului (Unio-n.) 20.
Foglalkozik minden banküggyel.
Kölcsönöket folyósít.
Átutalásokat, meghitelezéseket vállal.
Betéteket előnyösen kamatoztat és felmondás nélkül visszafizet.

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket teljesen feloszlítjuk és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piața Unirii (Főter) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

társaság textilket. A jelentéadó kifejtette, virágzó textil hogy mielőbb a szomszédos niával és magtekel, amely textiliparnak. legyen az ipar segédanyagai Csehsztatisztikája. köztársaságban 170 kényszere matba. Ebből vák 46 millió koronára szapben : 40 millió rona a passzi áprilisban 46 esetben az aktliót, míg ápril az aktiva s 7 # Ötven akarnak kivá A népszövetség zal a feladatta közgazdasági b ölésező munka kozott ezzel a lehetne az oszi A konferencián bizottságot del vette egy nagy nek kivándor szágba, vagy N vonatkozó java közeli napokba jeszteni. Egyel zeljövöben a f munkanélkülit később ötven-h

Hiteltel pénzügyi, keresk és társaségekrö bizhatóságáról. tos, preciz, gy adunk. Kérjen „Pénzvilág“ or inkasszó iroda, O

A lej: Zürich pesten 334. Kolozsvár. napon szünetelt Zürich. N 122-80, Amszt 515-75—515-75 2450-00—2450 Prága 1527-50- Belgrád 860-00- Varsó 99-00—9

Magyelem U U

társaság textilgyárosai évi rendes közgyűlésüket. A jelentések meghallgatása után az előadó kifejtette, milyen módon lehetne az eddig virágzó textilipart fentartani. Az első feltétele, hogy mielőbb kereskedelmi szerződésünk legyen a szomszédos államok közül különösen Romániával és Magyarországgal, mint azon területekkel, amelyek főfogyasztói a csehszlovák textiliparnak. De hogy továbbra is exportképes legyen az iparág, le kell szállítani a textilipar segédanyagait vámtétel nélkül.

Csehszlovákiai fizetésképtelenségek statisztikája. Prágából jelentik: A csehszlovák köztársaságban márciusban 192 és áprilisban 170 kényszeregyezési eljárás tétetett folyamatba. Ebből márciusban 188 esetben az aktívák 46 millióra, míg a passzívák 100 millió koronára szaporodtak fel; áprilisban 165 esetben: 40 millió volt az aktíva és 64 millió korona a passzíva. Csődeljárás márciusban 56, áprilisban 46 volt folyamatban. Márciusban 37 esetben az aktíva 9 milliót, a passzíva 18 milliót, míg áprilisban 30 esetből: 2 millió volt az aktíva s 7 millió a passzíva.

Ötvenezer osztrák munkanélkülit akarnak kivándoroltatni. Genfből jelentik: A népszövetség egy bizottságot küldött ki azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg Ausztria közgazdasági helyzetét. Ugyancsak a Gentben ölésező munkaügyi konferencia szintén foglalkozott ezzel a kérdéssel, de főleg azzal, hogyan lehetne az osztrák munkanélküliséget szanálni. A konferencián a kérdés tanulmányozására egy bizottságot delegáltak, amely bizottság tervbe vette egy nagyszámú osztrák munkanélkülinek kivándoroltatását, elsősorban Franciaországba, vagy Németországba. A bizottság erre vonatkozó javaslatát már el is készítette és a közeli napokban a népszövetség elé fogja terjeszteni. Egyelőre arról lenne szó, hogy a közeljövőben a fenti két országban tízezer osztrák munkanélkülit helyezzenek el, amely számot később ötven-hatvan ezerre fokoznának.

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaségekről, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág” országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TŐZSDE

Junius 8 án

A lej: Zürichben 245.00, Párisban 980, Budapestben 334.

Kolozsvár. A román pünkösd miatt a mai napon szünetelt a bankközi forgalom.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 122.80—122.80, Amsterdam 207.35—207.35, New York 515.75—515.75, London 2507.50—2507.50, Páris 2450.00—2450.00, Milánó 2507.00—2507.00, Prága 1527.50—1527.50, Budapest 72.55—72.55, Belgrád 860.00—860.00, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 99.00—99.00, Bécs 72.70—72.70.

SPORT

A brünni Blue Star (Makkabi) kétnapos cluji vendégszereplése

Blue Star—Universitatea 2:0 (1:0)

Ha más eredménye nem lenne a brünni Blue Star kolozsvári vendégszereplésének mint az, hogy olyan szép publikumot kivonzott a mérkőzésre, ez is elegendő. Már a kora délutáni órákban valóságos népvándorlás volt a sétateri sportpálya felé. Félhatkor véget ér a kövérek és soványok mulatságos mérkőzése, mely 3:2 arányban a kövérek győzelmével ért véget, a vendégek azonban csak 6 órákor érkeztek a pályára. Halk taps fogadja a brünnieket a pályarálépéskor, követik az egyetemisták, Boila professzor is a pályára lép, a bíró köréje csoportosítja a játékosokat, a professzor, mint az egyetemi csapat elnöke, üdvözlöli a brünnieket és szép piros rózsacsokrot nyújt át a csapat vezetőjének. A csokorátadás viszonzása után Salvan Virgil sípjára felállanak a következő csapatok:

Csapatösszeállítások: Blue Star: Zsigmondy—Emmerling, Weisz II.—Bérol, Hajós, Mappel—Borger, Pokorny, Horváth, Siklóssy, Weiss I. **Universitatea:** Lazar—Tirlea, Hirsch dr.—Deutsch Pali, Hatieganu, Huza—Blasiu, Guga, Giurgiu I., Bonciocat, Deutsch Simi.

Lassan indul a játék. Mindenki meg van lepődve a brünniek lassúságán. Csak azután következik az igazi futball, s amit most láttunk, ilyent még a kolozsvári pályán nem volt alkalmunk tapasztalni. A brünniek óramű pontosságra dolgoznak, percekig nem jut a labda az Universitáthez, megközelítik a kaput s mintha csak nem akarnának gólt rugni, addig adogatják egymásnak a labdát a kapu előtt, míg végül meghúsihtják az akciót. Ez megismétlődik többször egymásután. Már a féldíó utolsó percében vagyunk és még mindig nincsen gól. Mindenki elhagyja helyét azzal, hogy féldíó s ekkor váratlanul zug a tömeg, hogy gól. Siklóssy ördögös technikájával pontosan a féldíó végét jelző sip elhangzása előtt gólbá helyezte a labdát.

Féldíó után imponáló támadást vezetnek a brünniek. Ha végig így folyik a játék, általános vélemény, hogy valóságos gólzápor lesz. De csakhamar ellanyhul a játék, következik egy sajnálatos botrány, miáltal a mérkőzés elveszti komoly sportjellegét. A tizenhatoson belül Csöves elvágja Horváth II.-at, a bíró tizenegyest ítél, ezért Hatiegan reprodukálhatatlan megjegyzéssel illeti, a bíró kiállítja, ő nem akar kimenni, Guga csapatkapitány is igazat ad a játékosnak, Salvan bíró pedig lefújja a játékot. Ezután tárgyalások következnek, a bírói tisztet Seliceanu veszi át s ami ezután következik, az nem tartozik a sportrovathá. A játék további részében még egy gólt érnek el.

Vidéki eredmények:

Nagyvárad. Törekvés—Bihorul 2:0 (2:0) I. o. bajnoki mérkőzés.
Dés. RMS—DMTE 2:0 (1:0). Barátságos mérkőzés.

Arad. Gloria-CFR—CsAK (Békéscsaba) 1:1 (0:0). Nemzetközi mérkőzés. A két csapat második találkozója, ugymint a husvéti békéscsabai mérkőzés is, eldöntetlenül végződött.

AMTE—Előre 3:1 (2:0). Egyenlő ellenfelek változatos küzdelme, amelyet a gólhelyzeteket ügyesebben kihasználó aradi munkáscsapat nyert meg.

Temesvár. BEAC—Politechnikum 2:1 (1:0). AAC—TAC 2:2 (0:0). Barátságos mérkőzés, amely megelőzte a nemzetközi meccset.

Nagyszeben. Dresdner Sport Club—HTV 6:1 (4:1). A kitűnő drezdai együttes, amely pénteken 5:0 (3:0) arányban Sibiu válogatott csapata ellen győzött, tegnap is igen szép játékkal és nagy fölényrel végzett a jóképességű szász csapattal szemben.

Brassó. CFR (Cluj)—Brasovia 0:0. A cluji csapat kitűnően tartotta magát a Brasovia ellen. Bíró: Suciú.

Bukarest. Amateure (Wien)—Venus 1:0 (0:0). A kitűnő bécsi csapat tartalékolt összeállításban is szép játékot produkált és biztosan győzött Schwarz-nak a második féldíó 7. percében rugott góljával. Bíró: dr. Vatianu Sabin.

Sparta

(volt Sugár & Deutsch) — az összes

sporteikkek

szaküzlete. — Cluj, C. Victoriei 5.

Külföldi eredmények:

Prága: Sparta—Slavia 2:0.

Budapest: III. ker. TVE—VAC 3:0 (1:0). Elsősosztályú bajnoki.

UTE—Törekvés 3:1 (1:1). Elsősosztályú bajnoki, amelyen a vezetőgólt Török révén az UTE szerzi meg, de László révén a Törekvés egyenlített.

MTK—BTC (Pécs) 3:0 (3:0). Az országos bajnokság elődöntője, amelyet az MTK Rakitovszky, Molnár és Opatá góljaival biztosan nyert meg.

DVSC—Soroksári AC 2:1 (1:0).

Szombathelyi AK—Szegedi AK 4:0 (2:0). A két rivális SZAK küzdelméből a szombathelyiek kerültek ki győztesként.

DVTK—FTC 2:2 (2:1). A diósgyőri csapat ellen az FTC bár fölényben volt, még a meghosszabbított időben sem tudott győzni.

Most jelent meg!

A zsidó Balzac

MENDALE MOICHER SFURIM
humoros zsidó snorerregénye

A sánta Fiske

Az első jiddis regény magyar nyelven.

Ára 80 lej.

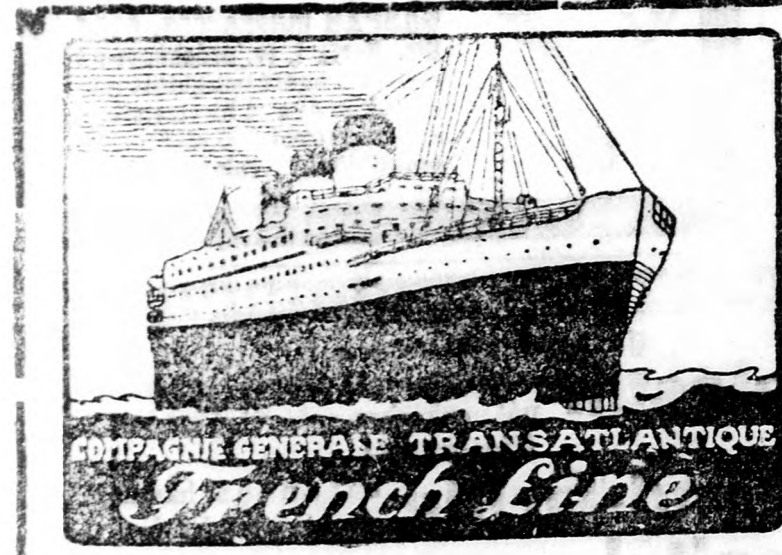
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Mielőtt kávéházát renoválja,

kérjen árajánlatot és tervakat

Kissling Rudolf és Fia

román csillár- és bronzárugyártól Timisoara

Luxusutazás — Gyorsutvonala a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Guba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:

„SARNIA” S. A. Bucurest.

Pasagiul Comédia

Táviratcim: Transatbuc.

Bador 259

Uj
משה
בשר
Uj

A legkényesebb igényeknek is megfelelően, külön e célra fényesen berendezett kerthelyiségemben a közismert Grün Zsigmondnéval társulva

éttermet nyitottam
Léb Simon, Cluj, Str. G. Barițiu (Malom-u.) 14.

Abonenseket és lakodalmakat jutányosan vállalok! Előnyös árak, szolid és pontos kiszolgálás. Frissen csapolt világos és barna sör, valamint mindennemű italok állandóan kaphatók.

Uj
משה
בשר
Uj
Megnyilt

APRÓHIRDETÉSEK

Közvetítői díj... apróhirdetés... díj előre fizetendő

Ha jól akar nőszülni vagy férjhez menni... IDEAL házasságközvetítő iroda...

Suche per sofort 2 tüchtig Kommiss der Damen u. Herren Mode Branche mit Kenntnis der 3 Landessprache und mehrjähriger Praxis...

Motorok Szívógáz 20-60 HP. Benzin 4, 5, 10, 16 HP. Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP. Dieselt 40, 50 HP. Gőzgépek felstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-stabil 60, 70, 80 HP.

Tengerit wağontátelekben szállít Reiter Frigyes, Timisoara, Str. Jancu Vacarescu 1. 9148

Zsidó mindeneslányt keresek június 15-re. Székely-u. 16. 9180

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a helyi piacon — Piața Unirei 15. (v. Mátyás kir. tér) szám alatt

fióküzletet nyitottunk,

amelynek látogatására a n. é. közönséget ezennel meghívjuk.

Meinl Gyula kávébehozatala.

Eladó egy jó állapotban levő, 15 méter hosszú, 4 méter széles, tiszta vasból készült uccai fedett terasz...

2 dunam, esetleg 4, a regati cististáknak Karmelen már épülő kertvárosában, legszebb helyen örökös eladó. Megkeresések Cluj, Postafiók 209.

Zongora

uj és használt, hangolás, javítás és szállítás Triska I. zongora raktára, Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 19.

Fiatallal segéd, fűszer, üveg- és porcellán szakmából 15-re állást keres. Cim Hönig Jenő Marosludas.

Románstentgyörgyön megnyitottunk ettermünk Grün és יחזקאל ראובנבערג מקלוינבערג 9166

Egy MÁV. 1200. gőzcseplőgép teljes felszereléssel eladó, Str. Londrei 3. Rossunál. 9181

Üzletredőny

faállvánnyal, olcsón eladó. Értkezni a „Safuth“ könyvkereskedésben, Szépu. 1. Ügyenott kisebb jégszekrény is eladó.

Megvételre keresem a Dreyfus-perről szóló magyar v. német nyelvű művet, továbbá Eötvös Károly: A nagy pecsét könyvét. Ajánlatokat „Könyvbarát“ címen a kiadóba kérek.

Ügyeljen a címre!

Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.

Berkovitsné

שרה ברכוביץ vendéglőjét kényelmességgel kibővítette Ismert elsőrendű konyha. Mérsékelt árak!

Motorokat,

benzin, nyersolaj, szívógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételre, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Szücs Iársat

keresek több éven át fennálló jóforgalmu üzlettembe. Bő szakértelem és kevés tőke megkívánatik. Munkavizetők ajánlatukat külön beadhatják, melyeket Rubin ügynokségi irodája a tudatára hoztat.

Tárgumures (Marosvásárhely) Reg. Ferd. (Főter) 70 sz. alatt, G ünföld, volt tanáriúrdői vendéglős vezetése mellett elsőrendű orth. יחזקאל ראובנבערג nyitottam. Berkovits Márton. 9170

Eladó modern ház. Van benne kétszer egy szobakonyha és kétszer két szobakonyha lakás, melléképítményekkel. Két szoba konyhába vevő beköltözhetik azonnal. Kedvező fizetési feltételek. 0.60 ár. Közvetítők díjaztatnak. Lemnax, postafiók, Cluj.

A kolozsvári GZELL sörfőzde Ursus sör világos sör a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányu Gzell elnevezésű sörökkel, mert csak az „URSUS“ elnevezésű sör az eredeti közkedvelt Kolozsvár — monostori sör.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A színházi iroda közleményei Pintér Böske a Nótáskapitány Jubiláris előadása. Holnap kedden este ünnepli a színház a dívalas sikerű Nótáskapitány 25. évfordulóját. A főszerepeket azok játszzák, akik a premieren is a színpadra viték ezt a pozitív szerepében gazdag, hangulatos magyaroperettet: Neményi Lili (Bosiska) (Tompa Béla) (cimszere), Jovánász Aladár (Miska) Eréni Böske (Bébi), Leővey Leó (Salvator). A jubiláris előadás érdekességét fojozza azontán, hogy Cráe, hoh nani grófnő szerepét vendégként Pintér Böske fogja játszani, aki csak ennek az egy paradés szerepnek eljátszására érkezik kedden Kolozsvárra. Jegyket a szokásos esti helyárakkal árusítja a pénztár.

Főpénztáros ur. A kedd esti premiarenek nem kell a művészek reharangozás. Elegendő, ha a szerzők neveit írjuk reklámként ide: Fliers és Csilavet. Két évzár óta a legnagyobb sikerű francia vígjátékok sikere az ő nevékhöz van kötve. Fordítója pedig a kitűnő helyi J. n. Főzereplő Fereses, Poor Lili Izáky, Kemény, Cselle Lajos, Mihályfi, Leővey. A legnagyobb ambícióval készült a színház s bizonyosra vehető, hogy a szerdai premier az idei évad egyik legélvezetesebb estéje lesz. A színház hatalmas nézőtérre rendezte fogakacagástól.

A feleségem babája. Hosszú évek óta a legmulatságosabb, lefinomabb és legszebb zenéjű operettjáték a Feleségem babája. Ez volt Barli ben, Bécsben is és Budapesten is a saját és a közönség e yhangú bírálatára a Szolz Róert új operettjének bemutatásának alkalmával. Csupa ötlet, csupa színpompázó szellemesség, csupa kacagató helyzet a Feleségem babája szövege. A zenéje pedig olyan kedves, hogy pár nappal múlva minden mulat hely és kávéház ez körül a melódiáktól lesz hangos. A Feleségem babájának próbái az Izsó Miklós rendezése és Bródy Miklós dr. dírú alá-mellett szorgalmasan folytak. A főszerepeket Karácsonyi Ili, Neményi Lili, Dajka Margit, Tarnay Teréz Kőszegi Margit, Tompa Béla, Inász Aladár, Leővey, Bányász, Izsó Miklós fogják játszani. Szombat este van kitűzve a Feleségem babája premije, de a pénztár már a vasárnapi második és a hétfői harmadik előadás jegyeit is árusítja.

Magyar Színház heti műsora Kedd: A Nótáskapitány. (Jubiláris előadás 5-ödször. Pintér Böske vendégszereplésével. Bérletszűnetben. Sorozatszám 242) Szerda: A főpénztáros ur. (Ujdonság először, Premier-bérlet 66. sz. Sorozatszám 243.) Csütörtök: A főpénztáros ur. (2-odszor. Napi bérlet 132. sz. B Sorozatszám 244) Péntek: Antónia (Jubiláris előadás 25-ödször. Bérletszűnetben. Sorozatszám 245.)

Természetes ásványvíz. Celestin bevált csónál, hólyagtántalmaknál, cukorbet gégéuál, izületi fájdalmaknál. Grand-Grille Hopital kitűnően használt májbanalmaknál. gyomorfájdalmaknál. Vichy-Etat só lugsavas, emészthető víz házi elkészítése. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG összes perzsaszőnyegei net, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb. Részletre is. leszállított árban árusítom. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

Szombat: A feleségem babája. (Operett ujdonság, először. Karácsonyival, Neményivel, Inászal, Leőveyvel, Tompával. Premier-bérlet 67. szám, sorozatszám 246)

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Hollandi menyecske [Mérsékelt helyárak, sorozat 247]

Vasárnap este fél 9 kor: A feleségem babája (Napi-bérlet 138 sz. A, sorozat 248)

Hétfő: A feleségem babája [Napi-bérlet 134 sz. B, sorozat 249]

Bucuresti LUTHER söresarnok megnyitott (Széchenyi-tér) 18. A Tornavivódával szemben

Megnyitott! ארמ. כשר Megnyitott! legmodernebb berendezésű szalámiggyár. Postacsomagokban is legújabb árban szállít. Hechs. r és ár gyűzők kívánatra bárkinek. Schnabel Hermann, Cluj Piata M. Viteazul 26.

Tennisz nadrag, lüster sacco, vászon ruhák Neumann M. cég Cluj, Piata Uniril No 14.

Manométereket és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal GÁSPÁR műszerész, Arad Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.) Javítás végett beküldött műszereket alia i hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaszakuldom. Telefon 315 sz.

Szerkesztőség kiadó hivatal és... Kéziratok ki szerkesztésig nemadjunk vissza.

1925 június 10 Szeren minis

Anghelescu közölte getözik és Románia nyebbült várakozással pokra. Reményre, várjektiv ok. De Anghelzik és ez már minden digi állapot. A fenyegehogy észrevette a szemérlegel. A miniszterha az iskolajavaslatakor lemond a tárcájáza államalkotó többsélescu ur lemondása, Románia népkisebbsésujtaná le tulságosan. minden objektiv okerőre emelkedésénekkor már az az egyofeny alkalom adasséfenyegetését beváltan. Ezt a fenyegetésaz váltotta ki a minnépkisebbség panaszhe z Anghelescu iskolszülő törvénye minem bizunk tulságosgében. A népszövegyűgyében eddig mégamit gamin kifejezésKisebbségérelmi óhcsodálkozni ezen. Htöbbségi nemzetek agek, érthető tehát, ségi mentalitásnakhogy Anghelescu férésben is — a nép morandum váltotta meglepetés számunktözésből azt olvassutalan mégsem egész könnyebbülés neküdat, hogy mégis vmeinkkel a meghalldulhatunk. A fenyegető rrandummal fog fele fogja sorakoztatni tani a népszövegségés főleg az iskolatjteljesen alptalanokszó sincs róla: nemkisebbségi iskolakaleg: a román imp több felekezeti iskmagyar éra alatt vIsmerjük jól ezdést és hiábavalónvekel felelni rá. tiszteikai ellenérnytelen valóság. És Erdély népkisebbs elemi jogukhoz, h érvényességű iskol megtartsanak és h pítsanak. Ez a nép désekben lefektet. Ezzel szemben An javaslata, nemcsak alapítását akarja meg lévő iskoláink tika számokkal le tikát üzni, a tén de a kendőzetlen. És ebben az e készen állanak a vételére is. Gazd tönkre tenni: szá rárreformot csinál rögöt csak azért, Hallgattunk. Leh